

9 770354 108073

NATISNILI SMO 22.623 IZVODOV

TEDENSKA IZDAJA SLOVENSКИH NOVIC CENA 1,50 € / 13 HRK

nedeljske novice

**Kaj Heleni
Blagne
kažejo
zvezde**

STRAN 29

**+ PRILOGI
ODPRTA
KUHINJA
IN TV-SPORED**

ČETRTEK, 1. AVGUSTA 2019 LETO XXIX ŠTEVILKA 205

400

tisoč evrov
so si obetali
v Mariboru.

Osumljena
Kandrič in
mariborski
notar Gorazd
Šifrer

Bančniki zahtevali podkupnino za kredit

Mariborska bančnika in notar so se ujeli v mreže,
ki jim jih je nastavil podjetnik

STRANI 4 IN 5

KAKO SE
ZABAVAJO MLADI
**S smejalnim
plinom
ni šale**

STRANI 6 IN 7

POGOVOR
Z UROŠEM SAJKOM

Mustru
je podaril
njegove
risanke

STRANI 10 IN 11

**Mussolini
in D'Annunzio**

**V Trstu
postavljajo
spomenik
fašizmu**

STRANI 2 IN 3

**Vesoljsko
pivo**
za ubežne
marsovce

STRANI 32 IN 33

UROŠ SAJKO

Že od mladih nog ga zanimajo računalniki, zato se je vpisal na fakulteto za elektrotehniko, računalništvo in informatiko in pridobil naziv magister računalništva in informatike. A Uroš Sajko, rojen leta 1973 v Mariboru, je imel v določenih obdobjih življenja več hobijev, ki jih je dal potem za nekaj časa na stran in jih nato obudil iz pozabe. Zelo rad prikazuje čarodejske trike, zbira stripe, igra namizne družabne igre in pleše. Ni samo ljubitelj stripov, ampak je verjetno tudi največji poznavalec celotnega opusa Mikija Mustra. Zato ni prav nič čudnega, da je vneti zbiralec vsega, kar je legendarni stripar ustvaril, naj gre za stripe, slikanice, ilustracije, animirane filme, knjige, revije, dokumentarno gradivo ali kar koli drugega. Ustvaril je zbirko, ki je z leti postala dragocena za ohranitev slovenske kulturne dediščine.

Kdaj ste se prvič srečali s stripi?

V četrtem ali petem razredu osnovne šole, ko so mi starši v lokalni trafiki kupili enega od stripov Mikija Mustra, pa mislim, da si tega niti nisem želel. Njegove stripe je takrat izdajal KD Klub devete umetnosti

v sodelovanju z Delavsko enotnostjo. Mustrove zgodbe in njegov stil risanja so me takoj pritegnili in od takrat sem vsak mesec obiskoval lokalno trafiko in spraševal, ali je že v prodaji nova zgodba, saj datum izida ni bil določen, mene pa je bilo strah, da bi ga razprodali.

Katere stripe in zakaj prav te?

Prebiral sem izključno stripe Mikija Mustra, saj sem se zaljubil v njegove vedno zanimive in aktualne zgodbe ter perfektne in mehko izrisane like. Stripi v slovenščini so bili tedaj redkost. Izhajal je še Mikijev zabavnik z Disneyjevimi stripi in potem se je počasi končalo. Ponudba srbohrvaških stripov je bila sicer večja, vendar me Alan Ford in Zagor nikoli nista tako prepričala in pritegnila.

Vas je strip tako pritegnil, da ste se želeli ukvarjati z njim tudi poklicno?

Rad sem slikal in sodeloval na natečajih. Za to je precej zaslužna učiteljica likovne vzgoje. Med drugim sva se s prijateljem, ki je bil tudi ljubitelj Mustrovih stripov, prijavila na natečaj za strip, ki ga je razpisal Klub devete umetnosti. Čeprav nisva dosegla vidnega uspeha, sva bila oba

Mustru je podaril serijo njegovih risank

Uroš Sajko in del njegove zbirke. Tako pa ga je videl Miki Muster.

Vnet zbiralec vsega, kar je legendarni stripar ustvaril, pa naj gre za stripe, slikanice, ilustracije, animirane filme, knjige, revije, dokumentarno gradivo ali kar koli drugega

PIŠE:
CIRIL GALE

#

Večino Mustrovega opusa zavzemajo risanke in reklame, stripi komaj desetino.

S svojim idolom

neizmerno navdušena in ponosna, saj smo bili vsi sodelujoči povabljeni v Cankarjev dom, kjer je Miki Muster vsakemu osebno izročil priznanje. To je bil moj prvi stik z avtorjem stripov, ki sem jih oboževal. Kljub tem poskusom me umetnost nikoli ni toliko pritegnila, da bi se odločil zanjo. Videoigre in hišni računalniki, kot smo jih takrat imenovali, so bili v velikem vzponu in mislil sem, da bom tam našel več zadovoljstva. Glede na današnje stanje v umetnosti, mislim, da sem se kar prav odločil.

Zelo dobro poznate vse Mustrove stripe. Katere zgodbe so vam najljubše?

Vsaka zgodba je mojstrovina in večina mi je zelo ljubih. Od izdaje do izdaje so se zgodbe tudi spreminjale in prerisovale, saj so se originali izgubili. Prepogosto so to počeli neuki ljudje in kar več zgodb je izgubilo kakovost. Ne glede na to so mi najljubše Čudežni otok, Na grmado, Gusarji in Rdeči kanjon.

Zakaj?

Verjetno zato, ker so se zlele z mojim fantazijskim svetom. Kot otrok sem namreč oboževal čudeže, si želel leteti po zraku, in pogosto sem zelo aktivno sanjal ter si želel, da bi bili vsi neprijetni dogodki le slabe sanje, prav to pa je tema stripa Čudežni otok. Strip Na grmado je v celoti izrisan s čopičem, kar mu daje privlačno mehko, govori pa o potovanju skozi čas v obdobje srednjega veka, urokov in čarovnij. Ta tema me še danes zelo privlači. Verjetno ni bilo dečka, ki ga ne bi privlačili kavboji in indijanci ter gusarji in iskanje zakladov, to pa sta temi stripov Gusarji in Rdeči kanjon.

So vam starši branili branje stripov?

Ne, bila sta zelo liberalna, čeprav jih sama nista nikoli brala. Sem bil pa zelo izbirčen, saj sem bral le Mikijev zabavnik, ki je izhajal enkrat na teden, in Mustrove stripe, ki so izhajali enkrat na mesec, kar pomeni, da nisem preživel veliko časa ob branju.

Jih berete tudi zdaj?

Zelo redko. Vsakič, ko izdajo novo zbirko s stripi Mikija Mustra, jo zagotovo preberem, čeprav gre za stare in že objavljene zgodbe. Če daljši čas ni nobene izdaje, vzamem v roke tudi kakšen njegov star strip in ga preberem, da znova prebudim otroško domišljijo, ki še tiči v meni.

Nameravate organizirati razstavo Mustrovih del, ki ste jih zbrali?

Moj cilj je narediti čim bolj celovito zbirko del Mikija Mustra v elektronični obliki. Razloga sta dva. Gradivo v elektronski obliki zaseda precej manj prostora in ga je dosti enostavneje hraniti. Papir sčasoma porumeni in postane krhek. Drugi, mogoče pomembnejši razlog pa je, da je zelo težko kupiti originalne podlistke s stripi ali slikanicami iz časopisov, ki so izhajali pred desetletji, da ne govorim o risanih filmih, reklamah ali kipih. To pomeni, da moja zbirka ni tako velika, kot si mogoče kdo predstavlja. Tudi originalnih risb je zelo malo. Prijatelji me napeljujejo, da bi to predstavil na razstavi, ampak nisem čisto prepričan, ali je zbirka dovolj dobra in zanimiva.

Koliko enot obsega?

Imam približno 200 enot v fizični obliki: izdaje stripov in knjig z njegovimi ilustracijami, plakati, VHS-kasete, DVD-ji, koledarji, znamke, značke. Digitalna zbirka zajema več kot 10 ur risanih filmov in reklam, 13 ur dokumentarnih filmov in intervjujev ter več kot 4500 skeniranih strani Mustrovih del.

Na katera Mustrova dela ste najbolj ponosni?

Na celo zbirko. Če pa bi že moral kaj izpostaviti, bi to zagotovo bila moja karikatura. Ponosen sem tudi na nekaj originalnih, tudi neobjavljenih risb za stripe in animacije. Posebno ljuba mi je serija risank Knax, ki je Muster ni imel, a si jo je želel. Uspelo mi je najti dve popolnoma novi kaseti in eno sem mu z veseljem podaril.

Gotovo je še vedno kje kaj iz njegovega opusa, kar bi radi imeli, a ne veste, kako priti do tega.

Verjetno se bo vedno kaj našlo. Trenutno si najbolj želim dobiti serijo risank z naslovom Oma, bitte commen, ki ležijo v arhivih Bavaria filma v Münchnu. Njihovi predstavniki so mi potrdili, da jih imajo, vendar jih zaradi neurejenih lastniških pravic ne morejo posredovati. Bojim se, da do teh risank ne bom nikoli prišel.

Kako pridete do gradiva?

Edina možnost je brskanje po starih časopisih v čitalnicah. Večinoma to počnem v NUK in Univerzitetni knjižnici Maribor. Pred leti je bilo mogoče iz tega gradiva tudi preslikovati, zadnje čase pa je to vse težje. Gradivo je namreč staro in bi se lahko poškodovalo. Tako je zelo težko dobiti kakovostne kopije.

Kdaj in kako ste spoznali Mikija Mustra?

Prvič mi je to uspelo že v osnovni šoli, ko mi je na natečaju za strip podelil priznanje in stisnil roko. Vse skupaj se je zgodilo izjemno hitro, a se tega še dobro spominjam. Sledil je dolg premor. Bil sem že zaposlen, ko sem ob pregledovanju svoje zbirke CD-plošč prišel na idejo, da bi lahko razširil tudi zbirko stripov s preostalimi njegovimi deli, kot so na primer slikanice in risanke, in vse skupaj digitaliziral. Zavedal sem se, da je podatkov o teh delih malo in da jih bo zelo težko najti. Mislil sem, da ima Muster shranjeno večino svojih stvari, zato sem ga leta 2002 poklical in dogovorila sva se za srečanje. Na tem srečanju sem ugotovil, da ima zelo malo svojih del, sva pa navezala precej dobre in tesne stike ter jih vzdrževala do njegove smrti.

Kakšen vtis je naredil na vas?

Zelo močan. Spominjam se ga kot dobrodušnega moža z nagajivim nasmehom. Sprva je bil bolj previden, pozneje sem izvedel, da so ga velikokrat izigrali, sčasoma pa sem pridobil njegovo zaupanje. Vedno mi je bil pripravljen pomagati, če je le bilo v njegovi moči. Fasciniral me je tudi z neverjetnim spominom. Spominjal se je resnično vsega, od del, ki jih je narisal, do ljudi, s

10
ur Mustrovih risanih filmov in reklam ima v zbirki.

» Spominjal se je resnično vsega, od del, ki jih je narisal, do ljudi, s katerimi je sodeloval, celo letnice je stresal iz rokava.

katerimi je sodeloval, celo letnice je stresal iz rokava. Točnost je bila v Mustrovem življenju zelo pomembna. Nekoč sem na srečanje zamudil kakšnih osem minut. 'Ali nisva bila dogovorjena ob 15.?' me je vprašal, ko mi je odprl vrata. Od takrat sem bil vedno točen do minute.

Slovinci dovolj poznamo Mustra?

V zadnjih letih precej bolje. K temu so zagotovo pripomogle državne in kulturne nagrade, ki jih je v prejel, in medijski pomp okrog tega. Tudi ponatis vseh njegovih stripov v 11 knjigah z barvnimi naslovniciami je pokazal, da so njegovi stripi še vedno zelo zaželeni. A se na koncu izkaže, da smo njegovi ljubitelji predvsem starejši. Mlajši bralci imajo drugačne zahteve, ni jim dovolj le barvna naslovnica, pričakujejo barvni strip. V tej poplavi domačih in tujih stripov so njegovi brez promocije težko konkurenčni. Slovenci ga večinoma povezujejo s stripi Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika, ampak Muster je bil v prvi vrsti animator. Večino njegovega opusa zavzemajo risanke in reklame, stripi pa komaj desetino, česar večina ne ve, saj je glavno animacij ustvaril v Nemčiji.

S prijatelji ste se začeli ukvarjati z idejo, da bi Mustrove junake izdelovali kot igrače. Doslej ste v 3D-tehniko že natisnili Zvitorepca, Trdonjo in Lakotnika, razmišljate tudi o trženju stripov v tujini?

V vseh teh letih sem spoznal ljudi, ki tudi obožujejo dela Mikija

Mustra. Z nekaterimi smo se sprijateljili in vsak ima svoje ideje, kaj bi morali narediti z njegovo dediščino. Zadnja leta je najbolj aktiven Andrej Zadnik, ki se je v preteklosti tudi poklicno ukvarjal z računalniško animacijo. Ko mu dopušča čas, brusi in polira zahtevne računalniške modele pogumne trojice, ki so res perfektni. Ko sva jih pokazala pokojnemu mojstru, je podal pripombe. Tako sva edina, s katerima je sodeloval pri prenosu svojih junakov v 3D-model, in je bil na koncu zelo zadovoljen in ponosen na videz teh likov, še posebno ko jih je, natisnjene na 3D-tiskalnik, lahko prijel v roke. Idej in možnosti je precej tako glede figuric kot trženja stripov. Omejujejo naju avtorske pravice, poleg tega to delava ljubiteljsko, zato se zadeve premikajo počasi.

Kaj pa animirani filmi? Računalniška animacija bi omogočila relativno hitro proizvodnjo risank z Zvitorepcom, Trdonjo in Lakotnikom v glavnih vlogah?

Tudi o tem sva razmišljala. Osnova za računalniško animacijo so 3D-modeli, vendar pot do končnega izdelka nikakor ni hitra in poceni. Takšen izdelek zahteva celo ekipo ljudi, saj je treba pripraviti scenarij, ozadje, glasbo, dobiti igralce, ki bi likom posodili glas. Zato iščeva izdelka nikakor ni hitra in poceni. Takšen izdelek zahteva celo ekipo ljudi, saj je treba pripraviti scenarij, ozadje, glasbo, dobiti igralce, ki bi likom posodili glas. Zato iščeva ljubitelje in entuziaste, ki bi bili pripravljeni sodelovati. Mogoče bova začela s priredbo stripa, prilagojenega za mobilne naprave. Junaki bi bili pobarvani in v 3D-tehniko. Na neki način bi bila to predhodna faza za animirani film.